

»Mi smo tu!«

@direktni: Aljoša, Damir, Daniel, Franz, Gabriel, Helena, Ines, Johanna, Julijan, Leo, Martin, Martina, Sanja, Svetlana in Veronica

petek, 24. aprila 2020 | št. 17 | leto II

mladi@primorski.eu

Zbiratelj in pravnik komandanta Doma ima muzejček

Jutri se bomo spomnili dogodkov, ki so pred 75 leti močno zaznamovali naše kraje. Najprej je tu divjala prva svetovna vojna, nato je več kot 20 let pestil fašizem, nacistična uprava, 1. maja 1945 pa smo le dočakali osvoboditev Trsta in konec vojnih grozot. Zapuščina zgodovinskih spominov je ogromna: od pripovedi ter pričevanj babic in dedkov, do orožja, uniform in drugih vojaških predmetov. Te je pred nekaj leti začel zbirati Ivan Kocman, sicer pravnik partizanskega komandanta, ki se je maja 1945 bojeval za Trst. Skupaj s prijateljem Rokom Dolencem sta tako po različnih sejmih začela vztrajno iskati stare vojaške eksponate in ustvarila zavidljivo zbirko, ki zajema najrazličnejše vojaške formacije iz obdobja obeh vojn.

Kako se je začelo zbiranje?
Moj pradedek je bil komandant partizanske brigade, ki je delovala v naši okolici. O njem mi je najprej pripovedovala nona, nato pa sem v njegovi hiši dobil veliko število predmetov, povezanih z njegovimi partizanskimi leti. Med njimi je veliko predmetov za vsakdanjo rabo, med katerimi sta jedilni

pripor in krožnik ter »borača« za vodo. Nekaj je tudi izredno redkih medalj za hrabrost ter velika zbirka pisem in rokopisov. V nekaterih piše o bojih za Trst in osvoboditvi mesta maja 1945. **Kaj natančno sestavlja tvojo zbirko?** Zaradi raziskovanja družinske zgodbe sem se najprej omejil na zgodovino naših krajev in partizanske predmete, kasneje pa sem zbirko razširil še na druge vojaške skupine. Hranim veliko predmetov nemške, italijanske in zavezniške vojske, med katerimi je veliko fotografij, medalj in vojaških čelad iz obdobja 2. svetovne vojne. Začel sem tudi z zbiranjem nekaterih predmetov iz prve svetovne vojne, pri čemer se osredotočam zgolj na avstro-ogrsko vojsko in vojno v naših krajih. Zbirka šteje že več tisoč predmetov.

Kateri pa je tvoj najljubši predmet? Najbolj so mi pri srcu predmeti mojega pradedka, ki je bil v partizanih. To so predmeti, na katere me veže družinska zgodba. Ti predmeti, s katerimi sem začel ta svoj konjiček, imajo zame največjo vrednost.

Kje vse nabavljaš predmete za svojo zbirko?
Obiskal sem veliko število vojaških

sejmov. V Italiji so taki sejmi, na katerih prodajajo vojne predmete, v Bologni in Milanu. Pa tudi v Šempetru pri Gorici vsako leto prireajo sejem predmetov iz prve svetovne vojne, ki je te kraje posebej zaznamovala zaradi neposredne bližine soške fronte.

Ali imaš v lasti tudi kaj orožja?
Tega zaenkrat nimam, saj so za to potrebna točno določena dovoljenja.

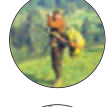
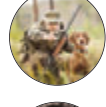
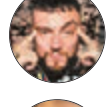
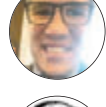

Kako pa je z zbirateljstvom v naših krajih?
Pri nas se mladi za to ne zanimajo preveč. Nekaj je zbirateljev, a so vsi starejši. Veliko mladih zbirateljev je v tujini. Z vsemi navdušenci zbiratelji sem v stiku tudi na našem profilu na Instagramu, ki ima že več kot 13.000 sledilcev.

Kaj pa bi svetoval nekomu, ki bi se želel lotiti zbirateljstva in kupovanja vojnih predmetov?

Vsem, ki se želijo lotiti tega konjička, svetujem, da se najprej osredotočijo na svojo družinsko zgodbo. Med nami je namreč veliko takih, katerih predniki so imeli zanimive zgodbe. Poleg tega je treba biti pri nabavljanju in nakupu opreme zelo pozorni na »natege«. Sam sem si prisrkel tudi veliko knjig, s pomočjo katerih se učim preverjati avtentičnost predmetov iz vojne. Velikokrat se na trgu pojavljajo lepo izdelane replike, ki pa nimajo enake vrednosti kot originali. Avtentičnost predmetov jamčijo celo uradna potrdila, ki jih dobiš, ko kupiš tak predmet.

Si že kje razstavljal?
Doma imam muzejček, razstavljal pa nisem še nikjer druge. Udeležil sem se sicer nekaterih sejmov, vendar nameravam v prihodnosti publiko razkazati tudi novo zbirko o svobodnem tržaškem ozemlju, ki jo ravnokar sestavljam. ●

- kalifornja_tjlovadnce: ljts bom jmo dwsti djla!
- youtubo_ancheio: zgubim followerje ma ne zgubim kilov
- pekarnamišmaš: hdu bo kupavo mwje kolače
- direttore.feltri: Nord Sud Ovest Est ...
- miss.mariogiordano: ... e forse quel che c'è ...
- dany_santanche: ... uooooo!
- kraskislovci: KDr wNa sTAvi pAnCEto u k4rbOnaro ...
- 24ta_kraški_lovci: »Use zate« mega cit.
- gue_pequeno: lej mama, ku jst!
- tržačan_tujak: boljše debel kot homoseksualec
- vrabec.anarhist: tovariši iz Rima, pozdravljeni!

Jutri bomo proslavljali državni praznik, ob katerem se spominjamo izredno pomembnega dogodka pred 75 leti; to je obletnica osvoboditve Italije, ki je za državo pomenila enega izmed največjih političnih obratov sodobnega časa. Gre za ključen dan v italijanski zgodovini, simbol zmagovitega boja italijanskega odporiškega gibanja ter zavezniških vojaških enot proti fašistični vladi ter nacistični okupaciji. Prav zato smo se odločili, da med našimi bralci in sledilci na Instagramu opravimo anketo in raziščemo, v kolikšni meri poznajo (oz. poznate) ta zgodovinski dogodek. Najprej smo vas spraševali, kaj sploh praznujemo 25. aprila. Daleč največ (94 odgovorov oz. 78 %) vas je odgovorilo pravilno, in sicer, da gre za praznik osvoboditve Italije. Nekaj pa vas je le zgrešilo: nekateri ste odgovorili, da obeležuje konec druge svetovne vojne (16 oz. 13 %). Enoten dan konca druge svetovne vojne sicer ne obstaja (nekateri evropske države res praznujejo t. i. »V-E Day«, torej dan nemške

kapitulacije, konec druge svetovne vojne v Evropi), kvečjemu bi ga lahko proslavljali 2. septembra, ko je kapitulirala tudi Japonska. Tretji (11 odg. oz. 9 %) pa ste odgovorili, da je to dan spomina na holokavst, ki pa ga obeležujemo 27. januarja.

V naslednjem vprašanju smo poizvedovali, kaj se je zgodilo tega dne. Tudi v tem primeru vas je največ (87 oz. 80 %) izbralo pravičen odgovor, in sicer se je 25. aprila začela partizanska vstaja v severni Italiji. Preostali pa ste odgovorili, da so ZDA vrgle atomski bombi na Hirošimo in Nagasaki (12 odg. oz. 11 %), kar se je v resnici zgodilo 6. in 9. avgusta, ter da je Hitler storil samomor (10 odg. oz. 9 %), to pa se je zgodilo 30. aprila.

Pri tretjem vprašanju je bilo treba le nekaj računanja, saj smo vas vprašali, katero obletnico praznujemo letos. Seveda je to 75. obletnica (69 odgovorov, torej 70 %), ki se sklicuje na leto 1945. Preostali pa ste izbrali 80. obletnico (22 oz. 22 %) ali pa 95. obletnico (6 odg. oz. 6%).

Zadnje vprašanje pa je bilo po našem

Kaj, zakaj in kako o 25. aprilu

mnenju še najbolj zanimivo, in sicer, katero italijansko pesem se značilno poje na ta dan, izbirali pa ste lahko med Bella ciao, Il Piave mormorava in Giovinezza. Seveda je pravičen prvi odgovor (85 odgovorov, torej 81%), saj je bila nekakšna neuradna himna italijanskega partizanskega gibanja. Preostali dve pa sta bili, po zgornjem vrstnem redu, italijanska himna med letoma 1943 in 1944 ter himna italijanske fašistične stranke.

Če povzamemo odgovore, ki ste nam jih zaupali, smo še kar zadovoljni, saj se še vedno večina od vas zaveda pomembnosti tega dneva. Vse slovesnosti so, seveda, odpadle, zato pa vas vabimo, da po svoje počastite to obletnico. Med drugo svetovno vojno, v obdobju nacifašizma, je bilo življenje še težje, kot je danes v času koronavirusa: razmislimo o tem, kar je bilo – da se ne bi nikoli več ponovilo! ●

